

Obchody a obchodníci v Kyselovicích

Josef a Anna Hasmundovi č. 122

Plány na dům zhotovil v březnu 1930 stavitel Josef Marák v Chropyni. Na tehdejší dobu to byl velmi výstavný dům určený pro bydlení i obchod. Elektrina byla již v obci zavedena a studnu měli vlastní ve sklepě.

Josef Hasmunda /1891-1978/ pocházel z Moravské Nové Vsi. Byl četnickým strážmistrem. Anna Hasmundová /1891-1974/ byla z Břestu rozená Šuláková. Povolání – obchodnice. Anna Hasmundo-

vá byla vdaná za Úlehlů a měla s ním dceru Elišku. Na tomto místě tedy stál před rokem 1930 dům s obchodem manželů Úlehlů. Manžel se z první světové války nevrátil. Anna se provdala znovu za Josefa Hasmundu a měli syna Blahomíra/ 1930-1981/. Ten absolvoval Obchodní akademii / později Vyšší hospodářská škola/.

Hlavním sortimentem obchodu byly potraviny, ale prodávalo se i průmyslové zboží potřebné na vesnici. Byl tam i regál s textilem, převážně střížní zboží a také potřeby pro školáky jako sešity a tužky. Co neměli, byli ochotni objednat. S nadsázkou se říkalo, že u Hasmundů koupíš všechno od jehly po lokomotivu.

Místnost vpravo směrem k hospodě pronajímali krejčímu Ludvovi k provozování řemesla. Pronajímali i

Na velmi vzácném snímku pocházejícího z pohledu obce Kyselovice je Hasmundův obchod (vlevo s cedulí nad vchodem) i s krejčím Ludvou (vpravo). Vlevo vzadu na křižovatce je dávno zbouraný dům č. p. 25 zedníka Josefa Opršala. Dům musel ustoupit křižovatce. Svou trafiku zde měl jistý čas pan Kohn.

malou místnost na druhé straně domu č. 136 pro řezníka, který prodával maso. Pro maso se prý chodilo s talířkem, žádné balení.

V roce 1972 rodiče předali nemovitost synu Blahomírovi, který byl svobodný. Zemřel v roce 1981 po operaci zhoubného nádoru. Jeho vrstevníci vzpomínají, že "Blahošovi" jak se mu říkalo, rodiče kupovali časopisy o Rychlých šípech a tak se zde mezi mladými chlapci utvořila skupina Černých jezdců.

Eliška Úlehllová, dcera z prvního manželství se provdala za Antonína Pospíšila, který se stal ředitelem kyselovské mlékárny. Bydleli v mlékárně, kde byl pěkný byt. Mlékárnu vedl velmi dobře, po nástupu Františka Borovce do funkce ředitele se manželé odstěhovali do Brna. Pospíšilovi měli dvě děti Věru a Jaroslava. Věra se provdala za značně staršího Čechoameričana Tlustého, který pracoval v OSN /obor cestovní ruch/ a v letecké společnosti. Pobýval v Africe v Nairobi, odtud Blahomírovi psali a také ho navštívili. Později se usadili v Evropě, koupili dům na hranici Švýcarska a Německa.

Dům byl po smrti Hasmundových opuštěn až v roce 1983 jej koupil Jiří Dadák z Chropyně, rozvedený, zaměstnanec n.p. Technoplast. Z místností bývalého řeznictví udělal garáž. Užíval jej do smrti v roce 2002, a protože do něj nic neinvestoval, zanechal ho ve velmi zchátralém stavu. Jeho dcera Eva Dadáková, bytem Prostějov se snažila jej prodat ale neúspěšně. Nakonec dům v roce 2006 koupila obec Kyselovice a posléze prodala Petrovi Vodičkovi ml., který provedl některé opravy. V roce 2015 byl opět prodán.

Jenovéfa Obadálková č. 21

Patří jistě mezi nejstarší obchody v Kyselovicích. Je zajímavé, že domy od č. 3 po č. 20 tvoří do podkopy náves, tento dům stojí patrně za jejich bývalými dvory a zahradami za cestou. Je uváděn v roce 1830 obydlený rodem Olšaníků – domkařů.

Při pozemkové reformě v letech 1922,1923 a 1925 je č. 21

napsáno na Obadálkovou Františku a Obadálka Josefa. V tomto domě žila Jenovéfa Obadálková /1886- 1971/ dcera Floriána a Františky Obadálkových z č. 66. Poněvadž Florián v roce 1923 zemřel, byl dům napsán na matku Františku a syna Josefa, který se odstěhoval do Přerova. Proto asi zůstala v domě bydlet Jenovéfa. Nikdy se ne-

Na velmi zajímavém snímku je dům č. 21. Opadaná omítka prozrazuje zazděné dveře do obchodu.

vdala, živila se zemědělstvím, měla krávy a s nimi obdělávala pole. V domě byl malý obchod s potravinami a drobným zbožím potřebným na vesnici například biče. V obchodě prodávala její matka Františka (stařenka), která ze-

mřela v roce 1947. Prodej ukončila koncem 2. světové války. Po založení JZD pracovala Jenovéfa v družstvě. Dům byl z vepřovicových cihel, krytý eternitem, v roce 1956 byla střecha udělána nová.

Po smrti Jenovéfy Obadálkové, zdědil dům synovec Jaroslav Obadálek. Dům už nikdy nebyl obydlen a chátral. Po zhotovení chodníků v této části vesnice se vchodové dveře dostaly pod úroveň terénu.

V roce 2005 po zásahu stavebního úřadu v Chropyni majitel Zdeněk Obadálek, bratr Jaroslava, dům prodal manželům Petru a Petře Pokorným z č. 30. kteří starý dům celý zbourali a postavili novou stavbu posunutou dále od cesty.

Josef Pospíšil č. 140

První zmínka o domě č. 140 dnes Matulíkovo, je z roku 1920, kdy v něm bydlel funkcionář Sokola František Koplík. Při pozemkových reformách v letech 1922-25 o něm není zmínka. Asi koncem 30 let se přistěhoval z Bochoře do č. 140 pekař Josef Pospíšil (1896-1951) s manželkou Štěpánkou (1900 – 1969 odstěhována do Vlkoše) a čtyřmi dětmi: Vlastou (1926), Miloslavem (1928), Věrou (1930) a Břetislavem (1933). Kluci byli velcí všestranní sportovci, hlavně ale hráli fotbal. Miloš pracoval až do důchodu v Přerovských strojírnách, také za něj hrál fotbal. Břeta (byl později řidičem ČSAD) měl přezdívku „Kačány“, když chtěl jít s kamarády běhat ven, musel nejdřív namotat příslušný počet rohlíků. Aby to bylo co nejdřív, kluci mu obětavě pomáhali. U Pospíšilů se pekli chleba, rohlíky, pletýnky. V peci se topilo dřevem. Pekař byl údajně velký kuřák a občas popelem ochutil i těsto.

Vojtěch Kučera z č. 112 vzpomínal, že jejich stařenka vstávala ve 4 hodiny, zadělala chleba a hodinu ho mísila. Těsto v ošatkách dala dětem na trakař a ty ho odvezly k pekařovi. Cestou ze školy vyzvedly upečené pecny a vzali domů. Pekl také „mašinové vdolky“, které rozvážel do domů. Svědkové

Současný snímek domu č. 140 Posišilovo, dnes Matulíkovo. Dveře byly původně z ulice, komín pekárny býval vyšší. Vepředu na dnes prázdném místě stávalo pekařství pana Jiříčka, o kterém píšeme v závěru tohoto článku.

vzpomínají, že vdolky měl rozložené na dlouhé desce, kterou měl na hlavě a jel na kole. Otočil hlavu vpravo nebo vlevo, ale deska s koláči směřovala vždy dopředu.

Do domu vedly asi tři schůdky což bylo nezvyklé, většina domů měla jen málo zvýšený vstup do domu.

V domě měl krátkou dobu obchod i Josef Paňák než si postavil vlastní obchod v č. 22.

Dům později vlastnilo JZD, dole byly kanceláře, nahoře ubytování pro brigádníky – kombajnéry.

Leopold a Františka Kyšnerovi č. 148.

Z roku 1933 se zachovaly plány zednického mistra Josefa Maráka z Chropyně na rekonstrukci průjezdu v obchod a přístavbu předsíně v domě č. 148 obchodníka Leopolda Kyšnera. V domě bylo zleva od ulice skladiště, obchod a pokoj, do dvora kuchyně a komora. Byt byl s obchodem spojen přes přistavěnou předsíň.

Pan Leopold (1907-1971) se vyučil obchodním příručím, paní Františka (1909-2005) švadlenou speciálně na pánské košile. V obchodě prodávali smíšené zboží, potraviny, ale i ostatní potřeby s výjimkou textilu. Pult byl do tvaru L, vedle vchodových dveří malá výkladní skříň, do níž dával majitel při státních svátcích bustu T. G. Masaryka a státní prapor. Podle vzpomínek dcery, když zazvonil zvonek, nad dveřmi obchodu, paní Kyšnerová nahlédla záclonkou na dveřích, jestli opravdu jde zákazník, upravila se a šla obsluhovat. Tak

Dům Františky a Leopolda Kyšnerových č. p. 148. Snímek je z roku 1964. Již zmiňovaný pan Kohn měl svou trafikou dříve u Kyšnerů na dvorku a nějaký čas také ve váze, která stála na křížovatce vedle sochy sv. Vendelína.

si ji mnozí pamatují- vždy čistou, upravenou, což na vesnicích nebývalo zvykem. Nakupovalo se mnohdy „na knížku“ a dluh se vyrovnal až za měsíc když byla výplata, nebo nějaký příjem. Pan

Kyšner jezdil pro zboží do Kroměříže s dvoukoláčkem.

Byl vzdělaným a umělecky založeným člověkem. Pracoval jako účetním v mlékárně, měl vztah k hudbě. Chodil na hru na klavír do Chropyně

k Františku Kašperovi a měl doma hodně not.

Po roce 1948, kdy byli nuceni obchod zrušit nastoupil pan Kyšner do n.p.

Pal Magneton v Kroměříži. Těžce si zvykal na novou práci.

Měli dceru Jarmilu (1934), která vystudoval pedagogickou fakultu Univerzi-

ty Karlovy, a zůstala v Praze. Do Kyselovic se vrátila s manželem, aby opatrovali nemocnou maminku až v roce 2000.

Milada Moravcová č. 139

Narodila se 1. března 1902 v Kyselovicích č. 139, tento dům neopustila až do své smrti 30. 6. 1979. Její rodiče Joachym Moravec a Filoména roz. Svačinová měli hodně dětí: Bedřicha, Marii, Anežku, Květu, Bohuslava, Miladu a další.

V rodném domě zůstala dcera Milada, která provozovala zemědělskou činnost. Nikdy nevstoupila do JZD. Měla dvě krávy, které zapřahala do vozů, byla poslední, která jezdila po vesnici s tímto spřežením. Chovala kozy a drobnou drůbež.

V domě byl obchod se smíšeným zbožím, který řídila její sestra Božena. Dům stál na křižovatce okresní silnice a cesty do mlékárny. Vchod byl ze strany od mostu přes Říku a vedle vchodu bylo okno. Naproti vchodu byl pult, kde prodávala potraviny, cukrovinky, pivo ve sklenicích, sodovky i sifony se speciálním uzávěrem. Mohly se zakoupit i knoflíky, nitě, náprstky, na stěně byla deska s dřevěnými kolíky, na nichž byly navěšeny cylindry na petrolejky. K dostání byl i petrolej. Po levé straně

V pozadí průvodu je dům č. 139. Vlevo kousek obytné části. Dům je již ve špatném stavu.

byl pult, na něm vyřizoval své záležitosti pošťák. Lidé tu nechávali zásilky a také si je někdy vyzvedávali. Pro známé pekla také dorty, které zdobila růžičkami vyráběnými z másla.

Obchod a chlěvy byly postaveny z pálených cihel, obytná část, která

stála podél cesty směrem k mlékárně, byla z vepřáků. V ní byla tři dvoudílná okna, před okny byly vysázeny trnky a hruška. Milada Moravcová byla velká čtenářka. Pamětníci vzpomínají, že když bylo zima, sedávala v chlěvě u krav, kde bylo tepleji, a četla.

Josef Paňák č. 22

První zmínka o domě č. 22, dnešní Španihelovo, je v obecní kronice z roku 1830, kdy jej obýval rod Otevřelův a patřil mezi domkaře. Další zpráva je z roku 1900, kdy byl v domě požár a je uveden majitel Otevřel Josef. Další záznam je při pozemkové reformě v letech 1922-

3 – majitelé Otevřelová Růžena, Malenovský František a Růžena.

Josef Paňák (1899-1976) narozen v Ohrozimi na Prostějovsku přišel do Kyselovic s manželkou Františkou rozenou Kaštilovou (1891-1953). Zaměstnaní má uvedeno obchodvedoucí. Pamětníci říkají, že krátkou dobu prodával v domě pekaře Pospíšila, než si asi připravil dům č. 22. Dům je patrový,

Obchod Budoucnost Josefa Paňáka v domě č. 22.

Obchodník Josef Paňák. Fotografie i s interiérem obchodu.

v přízemí byl obchod a sklad, v patře byl rodiny Paňákovy. Do obchodu byl vchod z ulice, kolem tří stěn regály se zbožím a před nimi pulty. Vzadu byly dveře do skladu. V obchodě se prodávali především potraviny. Když dovezli z pekárny chleba, podávali ho zákazníci z auta z ruky do ruky až na pult. Dovězené mléko se vylilo do nádoby a zákazníkům pomocí odměrných nádobek nalávalo

do konviček. Některé potraviny – cukr, mouka se vážily z pytlů do sáčků na váze v obchodě. Mimo potravin byly ke koupi také základní potřeby drogerie – mýdlo, prášky na praní a také třeba sirky a svíčky. Obchod byl otevřen podle potřeby vesnice – ráno od 6.30 hodin do 12 h. odpoledne od 15 do 18 hodin.

Později byl zaměstnan i jeho bratr František Paňák (1902-1976) původním

povoláním řídicí učitel, který snad ze zdravotních důvodů odešel předčasně do důchodu. Nějakou dobu prodávala i Emilie Netopilová (roz. Otáhalíková) ze Žalkovic a Božena Brhelová (roz. Klimková) z Kyselovic.

Manželé Paňákovi měli dceru Irenu, která se provdala za Miroslava Španihela.

Výpis z kroniky: 30. 6. 1968 otevřena novostavba panelové prodejny. 1. 11. po dokončení některých nutných prací dána do provozu. Vedoucím prodejny byl Jednotou v Kroměříži jmenován s.

Foltyn z Kroměříže, dalšími zaměstnanci Božena Klimková a Marie Zavadilová ml. z č. 82 z Kyselovic. Tato prodejna jest zásobována všemi druhy zboží a jest velký předpoklad, že zákazníci budou velmi dobře obslouženi a nemusí sháněti zboží po okolních prodejnách, jak tomu bylo dosud.

Marie Kuschnerová č. 43.

Kuschnerová Marie se narodila v Kyselovicích v roce 1881 rodičům Ignáci Kozákovi a Žofii roz. Macourkové. Povolání má uvedeno soukromnice. Vlastnila malý obchod v č. 43.

Vlevo od dveří, kde je dnes třídliné okno, byly dřevěné lačkové dvoukřídlivé dveře, které se otvíraly a zahákly do oček ve zdi. Do obchodu vedly schůdky. Za obchodem byl magacín – skladiště.

Paní Kuschnerová měla dceru Marii (1905), která se provdala za Antonína Kobzu (1901) a jejich dcera Ludmila (1931) se provdala za Emila Kučeru (1924). Její manžel Leopold Kuschner pracoval v cukrovaru v Chropyni a byl velitelem hasičů. Manželé měli ještě syna Leopolda (1907) který si později nechal změnit příjmení na Kyšner a s manželkou Františkou bydleli a měli obchod v Kyselovicích č. p. 148.

Současný pohled na dům č. p. 43 Kučerovo, dříve Kuschnerovo.

Bohumil Jiříček

Narozen 4. 8. 1905 v Přerově, zemřel 7. 12. 1967 Kyselovice 124, přihlášen 1912 z Bochoře. Otec František, matka Marie rozená Dřimalová 1876 - 1959, v době přihlášení 1950 vdova.

Bohumil Jiříček byl pekař a živnost provozoval ještě dříve než soused Pospišil. Dle vzpomínek Miroslava Klimka byl dům oplocen deskovým plotem, za kterým bylo bujné křoví, a po smrti

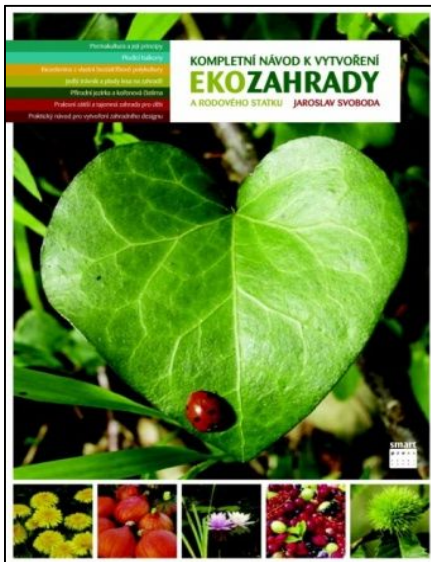
majitele se za nějaký čas sesul. V rozvalinách byly vidět dvě velké pece.

Sestavila Marie Krejčířová za přispění pamětníků.

DEJTE ZAHRADÁM SVOBODU – Nová inspirativní kniha v Obecní knihovně

Od června 2016 je (díky aktivitě výboru pro obnovu venkova a finanční podpoře obce) v Obecní knihovně k zapůjčení kniha Jaroslava Svobody „Kompletní návod k vytvoření ekozahrady a rodového statku“, vydaná v roce 2010 v nakladatelství Smart Press. Kniha přináší podrobný návod pro vytvoření zahrady, informace o méně známých druzích zeleniny, tradičních odrůdách ovocných stromů, o zvířatech v zahradě a vůbec o využití síly přírody k vlastnímu prospěchu, tedy ke krásné zahradě, poskytující bohatou úrodu.

Jak říká autor knihy: „příroda také nezalévá, nepleje ani nehnojí – stačí se u ní inspirovat. Na každém místě se ujmou jen ty rostliny, které se na něj hodí (ať jde již o kvalitu půdy, množství

Takto vypadá nová kniha.

slunečního svitu nebo třeba vítr a su-

cho), nikde nezůstává obnažená holá hlína, ale rostliny se překrývají, odumřelé části rostlin zetlíávají na místě a hnojí půdu pod sebou, různé rostliny si navzájem prospívají“... To vše jsou principy, které lze využít i na venkovské zahradě.

Pokud se chcete pustit do založení zahrady v souladu s přírodními pravidly, zahrady, která se stará sama o sebe a příliš vás k tomu nepotřebuje a nechce po vás peníze na údržbu, zahrady, která kvete, plodí ovoce a obsahuje spoustu jedlých rostlin, nechte se inspirovat. Možná nastal čas vymanit se ze současného trendu zahrádek s anglickým trávěnkem a řadou tújí a dělat to, co je logické, co prospívá přírodě a je příjemné člověku.

Jitka Jančíková

Ohlas na článek ve Zpravodaji o vystěhovalcích za II. světové války

Do Kyselovic se dostala rodina Eduarda Kolmačky a rodina Josefa Kolmačky.

Dcera Jiřina, provdaná Škvařilová, poslala poděkování za uveřejnění článku v našem obecním zpravodaji. Děkuje za poslání výtisku zpravodaje, který

nechala okopírovat a je uložený na památku.

„Při čtení jsme zaslzeli“.